

lige til at møde, end en aldeles frivillig, de Landemoder, hvor der ikke var paalagt de Geistlige nogen Forpligtelse til at møde, og hvorfra altsaa ligefrem alle de vare udelukkede, som af en eller anden Grund ikke kunde eller vilde forlade deres Hjem, hvorved altsaa det Hele er givet fuldkommen vold eller — jeg vil ikke sige noget Ubegageligt — ihænde paa dem, som have den største Tyrighed og den bedste Leilighed i denne Henseende, de Landemoder, med Hensyn til hvis Forhandlinger Former der i den Grad savnes en hvilken som helst Lovbestemmelse eller Circulairbestemmelse eller ibetmindste Tradition, at der den eneste Gang, de i virkelig Betydning have søgt at virke, sees at have fundet den største Forskjellighed Sted, som i det Væsentlige kun have havt det tilfælde, at de have karakteriseret sig ved en overordentlig stor Formløshed, — disse Landemoder kan jeg ikke erkende for noget brugbart Materiale for en Kirkeforsamling. At mange Mænd, for hvem jeg individuelt nærer den største Agtelse, og med Hensyn til hvem der ganske vist maa være den største Præsumption for, at disse Sager ligge dem nærmere paa Hjerte end mig, have søgt ved den Leilighed, der her bedes, at give Landemoderne en Magt, der kunde være af Betydning, har gjort mig ondt, men er mig iøvrigt ikke uforklarligt. Den ærede Forslagsstiller til Minoritetsvotumet yttrede under en foregaaende Behandling, at den danske Geistlighed ikke var herfærdig, og at den bedre Deel af den Intet hellere forlangte end at kunne i No. og Fred røgte sin Dønt, hver i sin Kreds. Det vil jeg i denne Almindelighed fuldkommen indrømme; men den ærede Landstingsmand maa ogsaa indrømme mig, at de Tider ere forbi, da Geistligheden stod som Bærer af alle store og høie Ideer, da Geistligheden alene var Aandens og Frihedens Helte. Den ærede Forslagsstiller er altsor entig med mig i mangfoldige af Livets vigtigste Anliggender, til at det ikke skulde gribe ham, at ved mange Leiligheder, i mange Lande — jeg skal f. Ex. nævne Belgien og Sardinien som de Exempler, der i Tiden ligge os nærmest, er det væsentligt Geistligheden, der har staaet som Modstander for, hvad vi, baade han og jeg, have anseet for godt — ere alle Fremskridt just

fremtraadte som Seire over Geistligheden, og, hvis han vil henvise mig til, at det er katolske Lande, da troer jeg, at i en kristelig-germanisk Stat og i Forhold, hvis Ordning er fremkommet ved en høist besynderlig Samvirkning mellem Junkere og Geistlige, er der grumme Meget, som ligesaa lidt tiltaler ham som mig. Men han vil ogsaa indrømme mig, at selv hos os kan der paapeges Elementer i Geistligheden, der have en ikke ringe Tilbøielighed til, hvad jeg vil kalde, en høitkirkelig Opfattelse, som allerhelst saae — det er offentlig fremtraadt, og, saa vist som Enhver har Ret til at vedkende sig sin Overbeviisning, har ogsaa tredie Mand Ret til at omtale samme — som allerhelst saae, at det Hele blev til en reen episkopal Affaire, at det blev at ordne ved en Conference mellem Biskopperne, uagtet den protestantiske Kirke, som den ærede Forslagsstiller ligesaa godt veed som jeg, ikke engang kjender Biskopper, men kun kjender Ellsynsmænd, som den har tillagt Titel af Biskopper, men som ikke efter noget mig vitterligt Dogma i den protestantiske Kirke have nogen apostolisk Tradition. Vi leve ikke i den anglikanske Kirke, vi leve ikke i den katolske Kirke; men jeg taler om Forhold, som ere ordnede paa en analog Maade i den lutherske-protestantiske Kirke, og her kjender man ikke til nogen specifikt biskoppelig Titel, her er Biskoppen ikke nogen særlig berettiget Størrelse uden som en ligefrem Embedsmand, udnævnt ved Bestalling af Hans Majestæt Kongen. Han kan endog, saavidt jeg veed, indvies til dette Embede af Andre end Biskopper; i alt Fald er her ikke nogen Tanke om apostolisk Tradition. Men, hvis vi med Hensyn til denne Stemning hos Geistligheden, der har udtalt sig hos Landemoderne, stode kun ligeoverfor en hierarkisk Opfattelse, saa vilde vi let blive enige, saa havde Sagen ingen Fare; men, skal jeg tillade mig at analysere den Stemning, som jeg nødes til, eftersom der er tillagt mig, at jeg skulde fralægge alle de hæderlige Mænd Stemme om en Sag, der ligger dem nærmere end mig, saa vil jeg sige, at det ikke kan være undgaaet Nogens Opmærksomhed, at her fremtræder en Alliance imellem yderste Høire og yderste Venstre. Saadanne Alliancer kjende vi nu ogsaa i Politiken; men jeg troer, at